

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๔/๒๕๕๒

วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง พระราชบัญญัติสุขภาพบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ หรือไม่

ศาลแขวงนครสวรรค์ได้ส่งคำร้องของ นายสมเกียรติ คงทิม ผู้ร้อง ซึ่งเป็นคู่ความในคดีแพ่งของศาลแขวงนครสวรรค์ หมายเลขดำที่ ๑๓/๒๕๕๒ ระหว่างนางบังอร สกลวิทยานนท์ ผู้ร้อง นายสมเกียรติ คงทิม ผู้คัดค้าน ซึ่งคดีดังกล่าว นางบังอร สกลวิทยานนท์ ในฐานะส่วนตัวและฐานะประธานกรรมการสุขภาพบาลช่องแค อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์ ได้ยื่นคำร้องต่อศาลแขวงนครสวรรค์ ขอให้มีการสั่งให้ นายสมเกียรติ คงทิม พ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขภาพบาล เพราะ นายสมเกียรติ คงทิม ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขภาพบาลช่องแค เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ต่อมาวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๒ นายสมเกียรติ คงทิม ได้อุปสมบทที่วัดพุขำงิ้ว ตำบลห้วยหอม อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์ จึงเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขภาพบาลช่องแค ตามพระราชบัญญัติสุขภาพบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) แต่ นายสมเกียรติ คงทิม ยังคงปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีอำนาจทำให้เกิดความเสียหาย จึงขอให้ศาลแขวงนครสวรรค์ มีคำสั่งให้ นายสมเกียรติ คงทิม พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง ของพระราชบัญญัติสุขภาพบาล พ.ศ. ๒๕๕๕

นายสมเกียรติ คงทิม ยื่นคำคัดค้านต่อศาลแขวงนครสวรรค์ว่า การที่อุปสมบทก็เพื่อแก้บนกรรมได้บนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขอให้บิดาของตนรอดชีวิต และได้อุปสมบทเป็นระยะเวลาสั้นๆ (๗ วัน) จึงไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติสุขภาพบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) เพราะการพ้นจากตำแหน่งตามบทบัญญัติดังกล่าว ต้องเป็นการลาอุปสมบทเป็นเวลานานจนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ทำให้กิจการของสุขภาพบาลเกิดความเสียหาย และหลังจาก นายสมเกียรติ คงทิม ลาสิกขาแล้ว ก็ยังเข้าร่วมประชุมกับกรรมการสุขภาพบาลโดยไม่มีผู้คัดค้าน และมาตรา ๑๐ (๔) ของพระราชบัญญัติสุขภาพบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ จึงขอให้ศาลแขวงนครสวรรค์ ส่งความเห็นดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ศาลแขวงนครสวรรค์จึงส่งคำร้องของ นายสมเกียรติ คงทิม ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

พิเคราะห์แล้วมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุขภาพภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติสุขภาพภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “กรรมการสุขภาพภิบาลตามความในมาตรา ๗ (๔) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

....ฯลฯ....

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

.... ฯลฯ

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้”

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพบริบูรณ์ในการถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตน เมื่อไม่เป็นปฏิปักษ์ต่อหน้าที่ของพลเมืองและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในการใช้เสรีภาพดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง บุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองมิให้รัฐกระทำการใดๆ อันเป็นการรอนสิทธิหรือเสียประโยชน์อันควรมีควรได้เพราะเหตุที่ถือศาสนา นิกายของศาสนา ลัทธินิยมในทางศาสนา หรือปฏิบัติตามศาสนบัญญัติหรือปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อ แตกต่างจากบุคคลอื่น”

การจำกัดสิทธิและเสรีภาพนั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้นซึ่งเป็นสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ซึ่งพระราชบัญญัติสุขภาพภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๔) บัญญัติว่า กรรมการสุขภาพภิบาลจะพ้นจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๕๒ มาตรา ๒๑ (๘) กำหนดลักษณะของบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งคือเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๘ (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) และบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๘ (๓) ก็เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต

หรือนักบวช ซึ่งหมายความว่า กรรมการสุขาภิบาลจะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

ซึ่งข้อกำหนดให้สมาชิกภาพของบุคคลต้องสิ้นสุดลงเพราะ เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช นี้มีกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย เช่น มาตรา ๑๑๘ (๕) ให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสิ้นสุดลง และมาตรา ๑๓๓ (๕) สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาต้องสิ้นสุดลง แสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญมิได้ถือว่าข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามมาตรา ๒๕ แต่อย่างใด ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๕) กำหนดให้กรรมการสุขาภิบาลต้องพ้นจากตำแหน่งเมื่อเป็น ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕

สำหรับมาตรา ๓๘ เป็นการรับรองเสรีภาพของบุคคลในการที่จะนับถือศาสนาใดๆ ก็ได้ตามความเชื่อถือของตน ซึ่งรัฐจะต้องคุ้มครองในการใช้เสรีภาพของบุคคลดังกล่าว แต่การที่มาตรา ๑๐ (๕) ของพระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ ระบุให้ผู้เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการสุขาภิบาลนั้น มิได้เป็นการริดรอนเสรีภาพในการนับถือศาสนาแต่อย่างใด เพราะบุคคลดังกล่าวยังมีเสรีภาพที่จะนับถือศาสนา นิกายของศาสนา หรือลัทธินิยมในทางศาสนาใดๆ ตามความเชื่อถือของตนได้ตามปกติ เพียงแต่บุคคลดังกล่าวต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นกรรมการสุขาภิบาลเท่านั้น ดังนั้น พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๕) จึงไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ ส่วนการเป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช ทำให้สมาชิกภาพการเป็นกรรมการสุขาภิบาลสิ้นสุดลงจะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล มาตรา ๒๕ หรือไม่นั้น ได้วินิจฉัยแล้วว่าไม่ขัดต่อมาตรา ๒๕ แต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. ๒๕๕๕ มาตรา ๑๐ (๕) ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๘

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ